

DANIEL

(Danié)

**Nabucudonochó rü íane ga
Yerucharéúçax ínayagoóchi rü nayana ga
Tupanapataarü yemaxüğü ga chuxuxü**

1 ¹Rü yexguma marü tomaepüx ga taunecü âëxgacü yixixgu ga Yoachüü ga Yudáanewa, rü nüma ga Nabucudonochó ga Babiróniaanearü âëxgacü rü Yerucharéúçax ínayagoóchi norü churaragümaxã. ²Rü nüma ga Cori ya Tupana rü Nabucudonochóaxü nanatauxchaxëxë nax Yoachüüxü yayaxuxü rü Babiróniaanewa nagaaxü muxüma ga natanüxügümaxã. Rü yexgumarüxü ta nayana ga Tupanapataarü yemaxüğü ga chuxuxü, rü norü tupanapatagu nananucu ga Babiróniaanewa.

**Daniéxü nigagü nax âëxgacüarü
ngüxëeruxü yixixüçax**

³Rü nüxüchi nüma ga Nabucudonochó rü norü ngüxëeruxü ga Apenáxü namu nax yema Yudáanearü âëxgacütanüxüwa yadexechiäxüçax ga yema ngextüxüxügü ga Yudíugü ga rümemaexü nax norü ngüxëeruxü yixigüxüçax. ⁴Rü yema ngextüxüxügü

ga yadexechixü rü nimechametü rü taxuwama nichixe rü meama naäxëxü nicuax, rü meama poperaxü icuáxü nixigü. Rü yemaacü nime nax âëxgacüpatawaarü ngüxëeruxü yixigüxüçax. Rü nüxüchi ga âëxgacüarü duüxügü rü yema ngextüxüxügüxü nangüexëxë ga naga ga Babiróniaanecüäxgü ga Cadéugü rü nacümagü ga ümatüxü. ⁵Rü nüma ga Nabucudonochó rü norü duüxügüxü namu nax guxüma ga ngunexügügu yema ngextüxüxügüna naxäguaxüçax ga yematama öna ga nümatama nangöxü rü bínu ga nümatama yaxaxäcü. Rü yemaacü tomaepüx ga taunecü meama nanangüexëxë nax yemawena âëxgacüaxü napuracüexüçax.

**Danié rü namücüğü rü
âëxgacüpatawa nayexmagü**

⁶Rü yema ngextüxüxügütanüwa nayexmagü ga Danié rü Ananía rü Michaé rü Acharía. Rü nümagü rü Yudátanüxü nixigü. ⁷Rü nüma ga yema âëxgacüarü duüxügüeru rü nanaxüchicüxü ga Daniéga rü Betachágu nanaxüéga, rü ga Ananía rü

Chadrágu nanaxüéga, rü ga Michaé rü
 Mechágu nanaxüéga, rü ga Acharía rü
 Abenégu nanaxüéga. ⁸Natürü nüma ga
 Danié rü tama nanangóxchaü ga yema
 òna rü guma bínu ga ãëxgacü nüxna
 naxäcü, yerü nagu narüxínü nax
 Tupanapexewa naxäüächixü ga yema.
 Rü yemacax ãëxgaciärü duüxügüeruna
 naca nax tama yema òna ga ãëxgacü
 nüxna äxü nüxü nangõxëëxüçax. ⁹Rü
 Tupana rü yema ãëxgaciärü
 duüxügüeruäxëwa nananguxëxë nax
 ãëxgacü ga Betachá Daniémaxä
 namecümäxüçax. ¹⁰Natürü yema
 ãëxgaciärü duüxügüeru rü norü
 ãëxgacüxü namü rü Daniéxü ñanagürü:
 —Nüxü chamü ya yimá chorü cori ya
 ãëxgacü. Rü nüma rü marü chomaxä
 nüxü nixu nax taxacürü òna rü axexü tá
 pexna chaxäxü. Rü ngëxguma tá pexü
 nadauxgu rü ngëma togü i
 ngextüxüxügüärü yexera tá pixaegux rü
 nüma ya ãëxgacü rü tá choxü nimax
 —ñanagürü. ¹¹Rü nüma ga ãëxgaciärü
 duüxügüeru rü nüxü naxuneta ga wüxi
 ga duüxü nax nüxna nadauxüçax ga
 Danié rü Ananía rü Michaé rü Acharía.
 Rü nüma ga Danié rü yema norü
 dauruümaxä nidexa rü ñanagürü nüxü:
¹²—Toma i curü duüxügü nax tixügüxü
 rü cuxna taca nax 10 i ngunexü towa
 nüxü cuxüxü nax toxna cunaxäxü i
 nanetü i ämaxügüxicatama rü ñuxüchi
 dexá. ¹³iRü ngëma 10 i ngunexügüwena
 rü toxü nangugü namaxä i ngëma togü i
 ngextüxüxügü i nangõxgüxü i ngëma
 ãëxgaciwemü! Rü ñuxüchi i cuma rü tá
 nüxü cucuax i taxacürü òna tá toxna
 cuxäxü —ñanagürü. ¹⁴Rü nüma ga
 yema norü dauruxü rü: —Ngü

—ñanagürü. Rü 10 ga ngunexügü rü
 nanetü i ämaxügüxicatama rü dexámare
 nixü ga nüxna naxäxü. ¹⁵Rü yexguma 10
 ga ngunexügü marü ngupetügu rü
 nümagü ga yema ägümücü ga
 ngextüxüxügü rü tama nidaxawee rü
 narüpormaegü nüxü ga yema togü ga
 ngextüxüxügü ga ãëxgaciwemü
 ngõxgüxü. ¹⁶Rü nüma ga yema norü
 dauruxü rü nügüxü nayange ga yema
 ãëxgaciwemü rü guma bínu ga yema
 ägümücü ga ngextüxüxügüçaxchirex
 ixücü. Rü ñuxüchi nanetü ga
 ämaxügüxicatama nüxna naxä. ¹⁷Rü
 yema ägümücü ga ngextüxüxügü, rü
 Tupana rü cuax nüxna naxä nax
 yemaacü nüxü nacuaxgüxüçax ga
 naguxüraxüxü ga cuax ga poperagu
 ümatüxü. Rü nüma ga Tupana rü naétü
 Daniéxü narüngüxë nax nüxü
 nacuáxüçax nax taxacüchiga yixüxü ega
 Tupana texéxü nüxü dauxëëgux i taxacü
 i ëxügüxü rüexna texé änegügux. ¹⁸Rü
 yexguma marü yanguxgu ga yema uenü
 ga ãëxgacü ga Nabucudonochó nagu
 unetaxü ga napexewa nax
 nagagüaxüçax ga guxüma ga yema
 ngextüxüxügü ga ãëxgaciärü puraciçax
 ngüexü, rü nüma ga yema ãëxgaciärü
 duüxügüeru rü ãëxgaciüxewewa
 nanagagü ga yema ngextüxüxügü. ¹⁹Rü
 nüma ga ãëxgacü rü namaxä nidexa ga
 guxüma ga yema ngextüxüxügü. Rü
 natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga
 Danié, rü Ananía, rü Michaé, rü
 Acharíamaxä wüxiguxü ga norü
 cuaxwa. Rü yemacax ga nüma ga
 ãëxgacü rü nanade ga yema ägümücü
 ga ngextüxüxügü nax norü ngüxëëruügü
 yixügüxüçax. ²⁰Rü nüma ga ãëxgacü rü

yexguma norü ucuxêcax nüxna
nacaxgux nax mea nachixüanemaxã
inacuáxüçax rü nawa nüxü inayangau
nax 10 expüxcüna guxüma ga norü
ucuxêruügü ga yuüexüarü yexera
yixigüxü nax nüxü yacuaxüchixü ga
Danié rü namüçügü.

.....

Naxānegü ga Nabucudonochó

2 ¹Rü yexguma taxre ga taunecü
marü âêxgacü yixixgu ga
Nabucudonochó rü ñuxreexpüxcüna
naxānegü. Rü yemacax naxoegaāxê rü
taguma mea naxchaxwa nape. ²Rü
yemacax naxcax nangema ga norü
ucuxêruügü ga iyuüxü rü yema
êxügüxüxü cuaxgüxü rü napexearü üxü
cuaxgüxü rü yema cuax nüxü
yexmagüxü nax yemagü namaxã nüxü
ixugüexü ga taxacüchiga nax yixixü ga
yema nagu naxānegüxü. Rü nüma ga
yema iyuüxü rü âêxgacüxütawa naxí.
³Rü nüma ga âêxgacü rü ñanagürü:
—Ngewax rü chaxānegü rü ngēmacax
poraäcü chaxoégaāxê. Rü nüxü
chacuáxchaü nax taxacüchiga yixixü i
ngēma —ñanagürü. ⁴Rü nüma ga yema
iyuüxü ga nüxü icuaxüchigüxü rü
âêxgacüxü nangāxü rü ñanagürügü:
—iGuxüguma namaxü Pa Äêxgacüx!
iRü tomaxã nüxü ixu i cunegü! Rü toma
nax curü ngüxêruügü tixigüxü rü tá
cumaxã nüxü tixu nax taxacüchiga
yixixü —ñanagürügü. ⁵Rü nüma ga
âêxgacü rü nanangāxüga rü ñanagürü:
—Ngêxguma taxütama chomaxã nüxü
pixuxgu nax taxacügu chaxānegüxü rü
taxacüchiga nax yixixü, rü tá pexü
chadai rü íxraxügu tá pexü nachexe. Rü

pepatagü rü tá nagu napogüe rü
caxtaxicatama ngéma tá ninuagü.
⁶Natürü ngêxguma chomaxã nüxü
pixuxgu nax taxacügu chaxānegüxü rü
taxacüchiga nax yixixü, rü tá pexna
chanaxã i āmaregü rü tá pemaxã
chataāxê. Rü ngēmaäcü tá pemaxã
chanaxü ega chomaxã nüxü pixuxgu i
ngēma chaunegü —ñanagürü. ⁷Rü
nüma ga yema yatügü ga cuax nüxü
yexmagüxü rü wena nanangāxüga rü
ñanagürügü: —Pa Äêxgacüx itomaxã
nüxü ixu i ngēma cunegü! Rü toma rü
tá cumaxã nüxü tixu nax taxacüchiga
yixixü —ñanagürügü. ⁸Rü nüma ga
âêxgacü nanangāxü, rü ñanagürü:
—Ñuxma rü meama nüxü chacuax nax
taxacüçax tama paxa chomaxã nüxü
pixuxchaüxü erü ípenanguxêxê nax
choxna nanguxü i ngēma äücümaxü i
nagu chaxānegüxü. ⁹Rü ngēmacax
ngêxguma tama chomaxã nüxü pixuxgu
nax taxacügu chaxānegüxü rü
taxacüchiga nax yixixü rü guxātama i
pemax rü tá pexna nangu i ngēma
poxcu i chaxueguxü. Rü pemax rü
wüxigu pegü pixucuxêgü nax doraxü
chomaxã pixuxüçax nax ngēmaäcü nüxü
charüngümaxü i ngēma chaunegü rü
tama pexü chapoxcuexüçax. iRü êcü
chomaxã nüxü pixu i ñuxäcü nax yixixü
i ngēma chaunegü! Rü ngēmawa tá
nüxü chacuax nax nüxü pecuáxü nax
chomaxã nüxü pixuxü nax taxacüchiga
yixixü —ñanagürü. ¹⁰Rü nüma ga yema
yatügü ga cuax nüxü yexmagüxü rü
nanangāxügü rü ñanagürügü: —Ñoma i
naanewa rü tataxuma ya texê ya nüxü
cuáxe nax nüxü tixuxü i ngēma nüxü
cucuáxchaüxü, Pa Äêxgacüx. Rü

ngëxgumarixũ ta rü taguma ñuxgu
wüxi ga nachixũanearü ãëxgacü ga
poracü norü ucuxëruũgüna naxcax naca
i ngëma ñuxma cuma toxna naxcax
cucaxaxũruxũ ixixũ. ¹¹Pa ãëxgacüx, rü
ngëma naxcax ícucaxũ rü poraãcü
naguxchaxüchi rü tataxuma ya texé ya
nuxũ cuáxe nax nuxũ tixuxũ nax
taxacüchiga nax yixixũ i ngëma nagu
cuxãnegüxũ. Rü ngëma tachixũanearü
tupanagüxicatama nixĩ i nuxũ cuáxũ
nax taxacüchiga nax yixixũ, natürü
nümagü rü tama duũxũgütanüwa
nangexmagü —ñanagürügü. ¹²Rü
yemaxũ naxĩnugu ga ãëxgacü rü
poraãcü nanu rü nanamu nax
nadaiaxũcax ga guxũma ga yema norü
ucuxëruũgü ga Babiróniaanecüãxgü.
¹³Rü yexguma marü naxunagügu ga
yema ãëxgaciärü mu rü norü churaragü
rü Daniécax rü namücügüçax rü ta
nadaugü nax nadaiaxũcax.

**Danié nuxũ nixu ga ãëxgacü
nagu ãnegüxũ rü nanangoxëxë
nax taxacüchiga yixixũ**

¹⁴Rü yexguma yéma naxũxgu ga
ãëxgaciärü churaragüeru ga Ariú nax
yadaiaxũcax ga yema ãëxgaciärü
ucuxëruũgü rü Danié rü naxcax nixũ rü
meama namaxã nidexa. ¹⁵Rü nüma ga
Danié rü nüxna naca rü ñanagürü:
—¿Taxacüçax nanuxüchi ya yimá
ãëxgacü rü ngëmacax naxunagüãxũ i
ña mu nax cunadajxũcax i guxũma i
norü ucuxëruũgü? —ñanagürü. Rü
nüma ga Ariú rü nüxũ nixu nax
taxacüçax yixixũ. ¹⁶Rü yexguma ga
nüma ga Danié rü ãëxgacüxütawa naxũ
nax nüxna yacaxaxũcax, rü ñanagürü

nuxũ: —iPa ãëxgacüx, choxna naxã i
ñuxre i ngunexũ! Rü choma rü tá
cumaxã nüxũ chixu nax ñuxũ ñaxũ i
ngëma cunegü rü taxacüchiga yixixũ
—ñanagürü. ¹⁷⁻¹⁸Rü yemawena rü
napatawa naxũ. Rü namücügü ga
Ananía rü Michaé rü Acharíamaxã nüxũ
nixu ga guxũma ga yema nax ãëxgacü
nanadaixchaũxũ rü yemaacü Tupana ya
daxügüciärü ngüxëçcax ínacagüxũcax
nax nüma ya Tupana naxcax
nangoxëëxũcax ga yema ãëxgacü nagu
ãnegüxũ, rü yemaacü tama nadaiaxũcax
wüxigu namaxã ga yema togü ga
ucuxëruũgü ga Babiróniaanecüãx
ixixũ. ¹⁹Rü yema ga chütaxũgu rü
Tupana Daniécax nanangoxëxë ga
taxacüchiga nax yixixũ ga yema
ãëxgacü nagu ãnegüxũ. Rü yemaçax
nüma ga Danié rü Tupanaxũ nicuaxxũ
rü ñanagürü: ²⁰“Rü guxũguma
namecümamaxüchi ya Tupana, erü noxrü
nixĩ i guxũma i cuax rü guxũma i pora.
²¹Rü nüma rü namaxã inacuax i
guxũma i taxacü i ngupetüxũ. Rü nüma
nixĩ i yamucuchiaxũ rü ínamuxüchiaxũ i
ãëxgacügü. Rü nüma nixĩ i cuax tüxna
naxãxũ ya yíxema tümaãxëxũ icuáxe rü
tüxũ nüxũ nacuaxëëxũ ya yíxema
idoeruxe. ²²Rü nüma rü tüxũ nüxũ
nacuaxëxë i ngëma cuax i ëxũguxũ. Rü
nüxũ nacuax i ngëma éanexüwa üxũ erü
ngëma ngóonexũ rü nawa nangexma.
²³Rü moxë cuxna chaxã rü cuxũ
chicuaxxũ, Pa Chaunatügüärü
Tupanax, erü cuax choxna cuxã rü
choxũ cuporaxëxë. Rü ñuxmax rü choxũ
nüxũ cucuaxëxë i ngëma cuxna naxcax
tacaxaxũ, rü toxũ nüxũ cucuaxëxë i
ngëma nanegü i ãëxgacü naxcax

oégaãêxũ”, ñanagürü. ²⁴Rü yemawena ga Danié rü Ariúxütawa naxü yerü yema nixĩ ga ãêxgacü muxü nax nadaiaxüçax ga guxüma ga yema ãêxgaciariü ucuxëruüğü ga Babiróniaanecüãxgü. Rü yemacax nüxna nayachogü rü ñanagürü nüxü: —iTaxü i cunadaixü i ngëma ucuxëruüğü! iRü ãêxgacüxütawa choxü naga! Rü choma tá namaxã nüxü chixu i ngëma nanegü —ñanagürü. ²⁵Rü yexgumatama ga Ariü rü Daniéxü ãêxgacü ga Nabucudonochóxütawa naga, rü ñanagürü nüxü: —Pa ãêxgacüx, rü ngëma Yudügu ga nachixüanewa ígaxüxütanügu nüxü ichayangau i wüxi i yatü i tá cumaxã nüxü ixuxü i taxacüchiga yixixü i ngëma cunegü —ñanagürü. ²⁶Rü yexguma ga nüma ga ãêxgacü rü Danié ga Betachámaxã naxugüãcixü ñanagürü: —¿Cuxü natauxchaxü nax chomaxã nüxü quixuxü ga yema nagu chaxãnegüxü rü taxacüchiga yixixü ga yema chaunegü? —ñanagürü. ²⁷Rü nüma ga Danié nanangãxüga rü ñanagürü: —Pa ãêxgacüx, rü nataxuma i wüxi i duüxü i nüxü cuáxü rü bai i wüxi i êxüguxüxü cuáxü, rüexna yuüxü, rüexna woramacuriwa ngüexü i nüxü cuáxü i ngëma cunegü i cuma nüxü cucuáxchaüxü. ²⁸Natürü nangexma ya wüxi ya Tupana i daxüguxü i naanewa ya nüxü cuáci i êxüguxü i ore, Pa ãêxgacüx, rü nüma nixĩ i cuxü nüxü nacuxãêxü i ngëma tá yixcúra ngupetüxü. Rü tá cumaxã nüxü chixu, Pa ãêxgacüx, ga yema nüxü cudauxü ga cunegüwa ga yexguma cupeyane. ²⁹Rü cumax, Pa ãêxgacüx, rü curü pechicawa

cuyexma rü nagu curüxñü ga taxacü tá nax ngupetüxü ga yixcúra. Rü yexguma cuxãnegügux rü nüma ya Tupana ya nangoxêcü i ngëma êxüguxü rü cuxü nüxü nacuxãêxü i ngëma tá ngupetüxü. ³⁰Rü ngëxgumarüxü ta ya Tupana rü chauxcax nanangoxêxü ga yematama cuma nagu cuxãnegüxü. Natürü tama ngëma togüarü yexera nüxü charücuaxmaexüçax nixĩ i choxü nüxü nacuxãêxü i ngëma. Rü chauxcax nanangoxêxü nax cumaxã nüxü chixuxüçax nax taxacüchiga yixixü ga yema cunegü nax ngëmaacü cuma rü ta nüxü cucuáxüçax. ³¹Rü yema cunegüwa, Pa ãêxgacüx, rü nüxü cudadu nax cupeyegu nachixü ga wüxi ga naxchicünaxã ga taxü ga iyauxracüüxü ga namaxã ibaixächixü. ³²Rü naeru rü úirunaxcax nixĩ, rü naremüwaama rü nachacüügü rü diërumünaxcax nixĩ, rü naxüne rü naperemagü rü bróüchenaxcax nixĩ. ³³Rü guma naparagü rü fiërunaxcax nixĩ. Rü ngãxü ga nacutügü rü fiërunaxcax nixĩ rü to ga norü ngãxü ga guma nacutügü rü waixümünaxcax nixĩ. ³⁴Rü yemaxü ícudawenüyane, Pa ãêxgacüx, rü wüxi ga maxpúnewa narüdixi ga wüxi ga nuta taxüema nüxü cuxnetayane, rü meama yema naxchicünaxãcutüwa nadixi rü nayapuxächixêxë. ³⁵Rü yexguma ga yema fiëru rü waixümü rü bróüche rü diërumü rü úiru rü wüxixücüütama nixãtëxëächi. Rü ñoma trígu icuexechitëxegurüxü nixĩ ga buanecü yangexü, rü taxuxüma yéma nayaxüächi ga yema naxchicünaxã. Natürü guma nuta ga yema naxchicünaxãétüwa dixpütacü rü wüxi

ga taxüne ga maxpúnexũ nanacaxichi rü
guxũma ga ñaa naane rü namaxã
nanapá. ³⁶Rü yema nixĩ ga yema
cunegü. Rü nüxmax, Pa Æxgacüx, rü tá
cumaxã nüxũ chixu nax taxacüchiga
yixĩxũ ga yema cunegü. ³⁷Rü cuma nixĩ,
Pa Æxgacüx, i guxũma i togü i
æxgacügüétüwa cuxüxũ i ñuxmax, erü
nüma ya Tupana ya daxügücü rü cuxũ
inamu nax æxgacü quixĩxũcax rü
cuporaxũcax rü guxũma i nachixüanegü
cuxũ cuaxgüxũcax. ³⁸Rü ngëmacax i
ñuxma rü guxũma i duũxũgümaxã rü
naexũgümaxã rü werigümaxã icucuax.
Erü nüma ya Tupana rü cuxmexwa
nanangexmagüxëxë. Rü cuchiga nixĩ, Pa
Æxgacüx, i ngëma naxchicünaaxeru i
úirunaxcax. ³⁹Rü cuwena, Pa Æxgacüx,
rü tá nangexma i to i nachixüanecüãx i
æxgacü i nüxĩ tá ichixũ rü togü i
nachixüanegümaxã icuáxũ, natürü
taxütáma curü poramaxã nawüxigu. Rü
ngëmawena tá nangexma i to i æxgacü
i muxũma i nachixüanegümaxã icuáxũ.
Rü ngëmachiga nixĩ i ngëma
naxchicünaaxũne i bróüchenaxcax.
⁴⁰Rü ngëmawena rü tá inangu i to i
æxgacü i poraxũ i ñoma fiérurixũ
taixũ. Rü ngëxgumarüxũ i ngëma fiéru
rü guxũma i taxacüxü napuxãchixëxë rü
inanaxoxëxë, rü ngëxgumarüxũ tá nixĩ i
ngëma æxgacü rü tá nax nadaiaxũ rü
iyanaxoxëëãxũ i guxũma i ngëma togü i
æxgacügü. ⁴¹⁻⁴²Rü cumax, Pa Æxgacüx,
rü yexgumarüxũ ta nüxũ cudadu ga guma
nacutümexë rü nümáne rü
waixümünaxcax nixĩ rü náigü rü
fiérunaxcax nixĩ. Rü ngëma tamaxã
nüxũ nixu rü ngëma nachixüane rü woo
ñoma fiérurixũ natai, natürü ngëma

nortü duũxũgü rü tama wüxigu
narüxĩnüe rü taxũ i guxchaxũgü
nügümaxátama ínaxügü. Rü
yexgumarüxũ ga guma nacutümexë rü
nümáne rü waixümünaxcax nixĩ rü
náigü rü fiérunaxcax nixĩ rü
ngëxgumarüxũ ta i ngëma nachixüane
rü wüxiwa rü tá napora rü towa rü tá
natura. ⁴³Rü ngëma cunegüwa nüxũ
cudauxũ, Pa Æxgacüx, i ngëma fiéru rü
waixümümamaxã nax naxãëxũxũ, rü
ngëxgumarüxũ ta i ngëma
nachixüanearü æxgacügü rü tá nügücax
naxĩ nax ngëmaãcü nügü
nangüxëëgüxũcax rü nügüxacümaxã
yaxãmaxgüxũcax. Natürü woo
ngëmaãcü tá nanaxügü rü taxütáma
napora i ngëma nachixüane, erü ngëma
fiéru rü waixümümamaxã rü taxuacüma
nügümaxã tanaxüëxũ. ⁴⁴Rü ngëma
æxgacügü rü ñoma i naanemamaxã
icuaxgügüyane rü nüma ya Tupana ya
daxüwa ngëxmacü rü tá nayamucuchi i
wüxi i æxgacü i tagutáma texé
iyanaxoxëëcü rü tagutáma to i
nachixüane nüxũ rüyexeracü. Rü nüma
rü tá inayanaxoxëxë i guxütáma i
ngëma togü i æxgacügüarü ñnü rü
ngëmaãcü i nüma rü guxũgutáma
æxgacü nixĩ. ⁴⁵Rü yimá æxgacüchiga
nixĩ ga guma nuta ga nüxũ cudadu ga
taxúema nüxũ cuxnetaãcüma
maxpúnewa yarüdxicü rü íraxũgu
napocü ga yema naxchicünaaxã ga
fiérunaxcax, rü bróüchenaxcax, rü
waixümünaxcax rü úirunaxcax. Rü
yemaacü ga nüma ga Tupana ya
poraxüchicü rü cuxũ nanawëx, Pa
Æxgacüx, i ngëma yixcüra tá
ngupetüxũ. Rü yema cunegüwa nüxũ

cudauxũ rü aixcũma nixĩ, rü ngẽma cumaxã nüxũ chixuchigaxũ rü aixcũma tá ningu —ñanagürü ga Danié. ⁴⁶Rü yexguma nüma ga ãëxgacü ga Nabucudonochó nüxũ ñngu ga yema ore rü Daniépexegu nacaxápüxü rü waixümügu nayangücuchi. Rü norü duũxügüxũ namu nax Daniéna naxãguaxüçax ga norü ãmaregü rü pumáratexegü. ⁴⁷Rü yemawena rü Daniéxũ ñanagürü: —Aixcũmaxũchima ya yimá perü Tupana nixĩ ya guxũma i togü i tupanagüxũ rüporamaecü. Rü nüma rü guxũma i ãëxgacügüarü Cori nixĩ. Rü nüma rü inanawex i ngẽma ëxügüxũ rü ngẽmacax cuxũ nüxũ nacuxãxëxë i ngẽma chaunegü —ñanagürü. ⁴⁸Rü ñuxüchi ga nüma ga ãëxgacü ga Nabucudonochó rü Daniéxũ tacü ga ãëxgacüxũ ningucuchixëxë. Rü muxũma ga mexechixũ ga ãmare nüxna naxã. Rü naétüwa nüxũ naxuneta nax Babiróniaanecüãxarü ãëxgacü yixĩxüçax rü naeru yixĩxüçax ga guxũma ga yema ãëxgacüarü ucuxëruügü ga yema nachixüanewa yexmagüxũ. ⁴⁹Rü nüma ga Danié rü ãëxgacüna naca nax nüxũ naxunetaxüçax ga namücügü ga Chadrá rü Mechá rü Abenégü nax yemagü norü ngüxëëruügü yixĩxüçax ga Babiróniaanewa. Rü nüma ga Danié rü ãëxgacüpatawatama nayexma nax yéma nüxũ nangüxëëxüçax.

Ãëxgacü nanamu nax úirunaxçax ga naxchicünaxãxũ yacuaxüügüxüçax

3 ¹Rü nüma ga ãëxgacü ga Nabucudonochó rü norü duũxügüxũ namu nax naxügüaxüçax ga wüxi ga naxchicünaxã ga úirunaxçax.

Rü yema naxchicünaxã rü nüxũ nayexma ga 30 métru ga norü máchane, rü norü taxüne rü 3 métru nixĩ. Rü ñuxüchi nüma ga ãëxgacü rü norü duũxügüxũ namu nax metachinüxũ ga Dúragu áëgaxügu nachixëëgüãxüçax ñane ga Babiróniawa. ²Rü yemawena rü naxçax nangema ga guxũma ga ãëxgacügü ga wüxichigü ga naaneétüwa yexmagüxũ. Rü naxçax nangema ta ga norü churaragüerügü, rü wüxichigü ga ñanearü ãëxgacügü, rü ãëxgacügü ga ucuxëruügü, rü ãëxgacügü ga diërumaxã icuaxgüxũ, rü ãëxgacügü ga nachiüanearü mugümaxã icuaxgüxũ, rü togü ga ãëxgacü ga wüxichigü ga ñanewa yexmagüxũ. Rü yema ãëxgacügü nixĩ ga naxçax nangemaxũ nawa ga norü äxüchi ga yema naxchicünaxã ga ãëxgacü norü duũxügüxũ üxëëxũ. ³Rü guxũma ga yema ãëxgacügü ga yema nachiüanecüãx rü nangutaquexegü napexegu ga yema naxchicünaxã nax naxüchigagüaxüçax ga norü äxüchi. ⁴Rü yema namaxã icuáxũ ga yema äxüchichigaarü ügü rü tagaxäcü duũxügüxũ ñanagürü: —iPerixĩnüe Pa Duũxügü i Guxũ i ñanecüãxgü, rü Guxũ i Nachixüanecüãxgü, rü Guxãma i Pemax i To i Nagawa Ixagüchigüxex! ⁵Rü ngëxguma tá nüxũ pexĩnüegu nax yacuegüãxũ rü napaxgüãxũ i ngẽma paxetaruügü rü pemax, Pa Duũxügüx, rü tá napexegu pecaxápüxügü i ngẽma naxchicünaxã i ãëxgacü ya Nabucudonochó duũxügüxũ üxëëxũ. ⁶Rü guxãma ya texé ya tama napexegu caxápüxügüxë, rü nüxũ icuaxüügüxë, rü noxtacüma tá ngẽma poxcuchicaxũ i íyaxuxaxügu tawocu —ñanagürü. ⁷Rü

yemaacü ga yexguma nüxũ naxĩnüegu
ga yema paxetaruũgü ga nax
yacuegüãxũ rü guxũma ga yema
muxũma ga duũxũgü ga yexma
ngutaquexexũ rü napexegu
nacaxgüãpũxü, rü nüxũ nicuaxũxũgü ga
yema naxchicünaxã ga úirunaxcax.

⁸Natürü ñuxre ga Cadéuanecüãxgü rü
nayoxniegü nax Nabucudonochópexewa
Yudíugüxũ ínaxuaxũgüxũ rü
ñanagürügü:

.....

¹²—Dücax, Pa Æ̃xgacüx, rü
nangexma i ñuxre i Yudíugü i cumax
ã̃xgacüxũ cumucuxũ nawa ya daa ñane
ya Babirónia. Rü ngëmagü rü tama cuga
naxĩnüechaũ, Pa Æ̃xgacüx, rü
ngëmacax tama nüxũ nicuaxũxũgü i
ngëma tórü tupanagü rü woo i ngëma
naxchicünaxã i úirunaxcax i cumax
duũxũgüxũ cuxüxẽẽxũ. Rü ngëma
yatügü rü Chadrá, rü Mechá rü Abenégü
nixĩ —ñanagürügü. ¹³Rü nüma ga
Nabucudonochó rü poraãcü nanu. Rü
yemacax norü duũxũgüxũ namu nax
naxũtawa nagagüaxũcax ga Chadrá, rü
Mechá, rü Abnégu. Rü yexguma marü
naxũtawa nangugügu rü nüxna naca rü
ñanagürü: ¹⁴—¿Aixcuma yixĩxũ i pemax
i tama nüxũ picuaxũũgüxũ i ngëma
chorü tupanachicünaxãgü rü woo i
ngëma naxchicünaxã i máchanexũ i
choma duũxũgüxũ chaxüxẽẽxũ? ¹⁵Rü
ngëxguma yacuegüãxgu i ngëma
paxetaruũgü ¿rü pemax rü
ípememarexũ nax napexegu
pecaxápũxüxũ rü nüxũ picuaxũũgüxũ
i ngëma naxchicünaxã i choma
duũxũgüxũ chaxüxẽẽxũ? Erü ngëxguma
taxũtáma ñuxmatama nüxũ

picuaxũũgügu, rü ngëma poxcuchicaxũ i
íyauyraxũgu tá pexũ chawocu. ¿Rü
taxacürü tupana tá pexũ nawa
ínanguxũxẽẽ i ngëma? —ñanagürü.
¹⁶Rü yexguma ga yema tomaepüx ga
ngextüxüxũgü rü nanangãxũgagü rü
ñanagürügü: —Pa Æ̃xgacüx, rü
taxucaxma tüxcüũ yigü naxcax
tachoxũgagü i ngëma. ¹⁷Rü yimá torü
Tupana ya nüxũ ticuaxũũgücü rü nüxũ
natauxcha nax toxũ ínanguxũxẽẽxũ
nawa ya yima üxü rü nawa i guxũma i
ngëma poxcu i tomaxã cuxueguxũ, Pa
Æ̃xgacüx. ¹⁸Natürü ngëxguma chi woo
taxüchima toxũ nangüxẽẽgu rü cumaxã
nüxũ tixu, Pa Æ̃xgacüx, rü toma rü
taxũtáma nüxũ ticuaxũxũgü i ngëma
curü tupanagü, rü taxũtáma napexegu
tacaxápũxüxũ i ngëma naxchicünaxã i
úirunaxcax —ñanagürügü.

**Yema tomaepüx ga ngextüxüxũgü
rü tama nixae nawa ga guma
üxü ga nawa yawocune**

¹⁹Rü yema orexũ naxĩnügu ga
Nabucudonochó, rü nanadeãchichiwe
yerü yema tomaepüx ga
ngextüxüxũgümaxã poraãcü nanu. Rü
norü duũxũgüxũ namu nax 7 expüxcüna
naxüxũxũgüaxũcax ga yema
poxcuchicaxũ ga íyauyraxũ nax
yemaacü nanaixichixũcax. ²⁰Rü ñuxüchi
norü churaragü ga rüporamaegüxũxũ
namu nax Chadrá rü Mechá rü
Abnéguxũ yanãixgüxũcax, rü yemaacü
yema poxcuchicaxũ ga iyauxraxũwa
yawocuãxũcax. ²¹Rü yema tomaepüx ga
ngextüxüxũgü rü yamexchiruãcütama
rü nayanaixgü rü yema poxcuchicaxũ ga
iyauxraxũgu nanawocu. ²²Rü yema

poxcuchicaxũ rü poraãcü nanaixichi yerü yemaacü norü duũxũgũxũ namu ga ãẽxgacü. Rü yemaçax ga yema churagarü ga yema tomaepũx ga ngextũxũgũxũxũ yéma iwocuxũ rü nixae rü nayue. ²³Rü nümagü ga Chadrá rü Mechá rü Abenégü rü inaixgũxũ yexma nawocu nagu ga yema poxcuchicaxũ ga íyauyraxũ. ²⁴Rü yexguma nüxũ nadauxgu ga nüma ga Nabucudonochó, rü paxa inachi rü poraãcü nabaijáchiãxẽ. Rü yema norü ucuxẽruũgũna naca rü ñanagürü: —¿Tama ẽxna yima üxüxetüwa yawocuxũ i tomaepũx i yatü i naijgũxũ? —ñanagürü. Rü yema norü ucuxẽruũgũ nanangãxũgũ rü: —Ngẽmáacüx, tomaepũx nixĩ —ñanagürügü. ²⁵Rü ñuxũchi ga nüma ga ãẽxgacü rü ñanagürü: —Natürü ngẽma nüxũ chadau i ágümcü i yatü íwegũxũ i üxüxetügu íxĩĩxũ rü taxuxũma nüxũ ngupetüxũ. Rü ngẽma norü ágümcü i yatü rü nanadaxũcüãxraxũ —ñanagürü. ²⁶Rü yema ñaxguwena rü nüma ga Nabucudonochó rü yema poxcuchicaxũ ga íyauyraxũcax nixũ rü yéma tagaxãcü ñanagürü: —Pa Chadrá, rü Mechá, rü Abenégü ya Tupana ya Guxáetüwa Üciaru Duũxũgũ Ixĩgũxũx, rü ípechoxũ rü nua pexĩ! —ñanagürü. Rü yema tomaepũx rü ínachoxũ nawa ga guma üxü. ²⁷Rü guxũma ga yema ãẽxgacügü ga yéma yexmagũxũ rü naxçax naxĩ ga yema tomaepũx ga yatügü. Rü nüxũ nadaugü ga taxuwama nax yaxaexũ ga naxũnewa, rü woo ga nayae rü naxchiru rü tama nax yaxaxũ rü bai ga nax natauxacaemagũxũ. ²⁸Rü yexgumatama

ga nüma ga Nabucudonochó rü ñanagürü: —iNgĩã nüxũ ticuãxũxũgü ya norü Tupana i Chadrá rü Mechá rü Abenégü ya núma namucü i ngẽma daxũcüãx nax íyapoxũãxũcax i norü duũxũgü i tama ãẽxgacüga ínuechaũxũ! Yerü yema tomaepũxçax rü narümemae nax nayuexũ naxũpa nax togümare ga tupanaxũ yacuãxũũgũxũ. ²⁹Rü ngẽmacax i ñuxma rü chanaxunagü rü ngexerüüxe ya duũxẽ ya nachiga chixri idexáxe ya norü Tupana i ñaa tomaepũx i ngextũxũxũgü rü noxtacüma ágümcügu tá tüxũ tarüchexte, rü tümapata rü tá naachinãxãgũxica nügüétü nayi. Rü nüétama ega woo ngexnerüxünemare ya íanecüãx tixĩxgu, rü ngexürüxũ i nachixũanecüãx tixĩxgu, rü ngexürüxũ i nagawa tidexagux. Erü nataxuma i to i tupana i ngẽmaãcü norü duũxũgũxũ ípoxũxũ —ñanagürü. ³⁰Rü yemawena ga nüma ga ãẽxgacü rü yexera rümemaeaxũ ga puracü yema tomaepũx ga ngextũxũxũgũna naxã ga Babiróniaanewa.

.....

Wenaxarü naxãnegü ga Nabucudonochó

4 ¹—Choma i ãẽxgacü i Nabucudonochó rü taãxẽacüma pexũ charümoxxẽ, Pa Guxũma i Nachixũanecüãxgü i Ñoma i Naanewa Maxẽxũ rü Togü i Nagawa Idexagũxũx. Rü chanaxwaxe i mea pexũ nangupetü.

⁴Rü choma i Nabucudonochó rü íchataãxẽ ga chopatawa rü poraãcü mexũ choxũ naxüpetü. ⁵Natürü wüxi ga chütaxũgu ga marü chapexgu rü

chaxãnegü. Rü namaxã chabaxãchi ga yema nagu chaxãnegüxü yerü yema chaunegüwa nüxü chadauxü rü naxãcümamaxüchi, rü yemacax poraäcü chamuü. ⁶Rü yemacax naxcax changema ga guxüma ga chorü ucuxëruügü ga Babiróniaanecüãx nax nua choxü íyadaugüxücax rü chomaxã nüxü yaxugüxücax nax taxacüchiga yixüxü ga yema nagu chaxãnegüxü. ⁷Rü guxüma ga yuüxügü rü ëxüguxü cuaxgüxü rü nüxü icuaxüchixü rü woramacuriwa ngüexü ga Babiróniaanecüãxgü rü chauxütawa naxü. Rü choma rü namaxã nüxü chixu ga yema nagu chaxãnegüxü, natürü tama nüxü nicuax nax taxacüchiga yixüxü ga yema nagu chaxãnegüxü. ⁸Rü Danié ga chorü tupanaégagu Betachágu chaxüégaxüwa inayacuax ga nax chauxütawa naxüxü. Rü ngëma norü maxü ya Danié rü Tupana ya üünecüãxë namaxã inacuax. Rü namaxã nüxü chixu ga yema nagu chaxãnegüxü rü ñachagürü: ⁹“Pa Betachá i Guxü i Chorü Ucuxëruügüerux, rü choma nüxü chacuax rü yimá Tupana ya üünecüãxë cumaxã inacuax rü ngëmacax nüxü cucuax i guxüma i ëxüguxü. Rü chanaxwaxe i curüxüni i ngëma cumaxã tá nüxü chixuxü i chaunegüwa nüxü chadauxü rü ñuxüchi chanaxwaxe i chomaxã nüxü quixu nax taxacüchiga yixüxü. ¹⁰Rü ñaa nixü ga chaunegüwa nüxü chadauxü ga yexguma ichacayane. Rü nüxü chadau ga wüxi ga nai ga máchanexüchixü ga meama ñaa naanearü ngãxüwa rüxüxü. ¹¹Rü yema nai rü naya rü natamenaxãxüchi, rü natanügü rü daxüguxü ga naanewa

nangu rü yáxügu nüxü tadau i ñaa naanewa. ¹²Rü naátügü rü nimexechi rü yema nax namuxü ga norü o rü guxüma ga duüxügücax rü ñingu. Rü norü gauxchipetaxücax natüügu nayacagü ga naxünagü, rü werigü rü nachacüügügu nixüxchiãügü. Rü guxüma i ñoma i naanecüãx i duüxügücax ñingu ga norü o. ¹³Rü ngürüãchi nüxü chadau ga wüxi ga daxücüãx ga dauxütaeruxü ixüxü ga daxüguxü ga naanewa íruxüxü. ¹⁴Rü yema rü tagaxäcü ñanagürü: ‘iRü penatuxux i ngëma nai rü penadaüchacüxüx, rü penabuxatü, rü ngëma norü o rü namaxã penawoone nax ngëmaäcü yabuxmüxücax i ngëma naxünagü i norü gauxpechitacax natüügu rüchoxü rü ngëma werigü i nachacüügu ixüãchiãügüxü! ¹⁵iNatürü ngëma nachime rü naxchúmaxã rü ngëma waixümüwa penaxüxëxü! iRü fiérunacax rü bróuchenacax ya cadënamaxã peyachota! Rü ngëma naanearü maxëtëxewa penatax nax ngëmaäcü cherena nagu nguxücax rü wüxigu naexügümaxã maxëtëxewa nangexmaxücax. ¹⁶Rü tá naxãüãxë rü ñoma wüxi i naexürüüäcü tá namaxü. Rü ngëmaäcü tá nixü i 7 ya taunecü. ¹⁷Rü yema nixü ga yema naimaxã naxuegugüxü ga yema ixüünexü ga daxücüãx ga dauruxü ixügüxü. Yerü nanaxwaxegü nax guxüma i duüxügü nüxü cuaxgüxü nax nüma ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü rü nüxü nangexmaxü i pora nax namaxã inacuáxü i ngëma nachixüanegüarü äëxgacügü i ñoma i naanewa ngëxmagüxü. Rü nüma nixü i nüxü naxunetaxü i äëxgacügü i nüma

nanaxwaxexũ nax nüxũ naxunetaxũ. Rü nüma rü nüxũ nangexma i pora nax nachixũanearũ ãëxgacũxũ yangucuchixẽëaxũ i duũxũ i noxri taxuxũma ixĩxũ', ñanagürũ ga yema daxũcüãx. ¹⁸Rü yema nixĩ, Pa Betacháx, ga yema chaunegũ ga choma i ãëxgacũ ya Nabucudonochó nagu chaxãnegũxũ. iRü ñuxma rü chomaxã nüxũ ixu nax taxacũchiga yixĩxũ ga yema chaunegũ! Erũ taxuxũma i ngẽma togũ i chorũ ucuxẽruũgũ i nüxũ cuaxũchichirẽxũ nüxũ nacuaxgũ i ngẽma. Natürũ i cumax rü tá nüxũ cucuax nax taxacũchiga yixĩxũ erũ cuwa nangexma i naãxẽ ya yimá Tupana ya üüneccũ", ñachagürũ. ¹⁹Rü yexguma ga nüma ga Danié ga Betachámaxã naxugũäcũ rü paxaãchi yexma narũchiane yerũ poraãcũ namuũ naxcax ga yema ñnü ga naãxẽwa ngxũ. Natürũ chomax i ãëxgacũ rü ñachagürũ nüxũ: "Pa Betacháx itaxũ i cuxoégaãxẽxũ naxcax i ngẽma chaunegũ rü taxacũchiga yixĩxũ!" ñachagürũ. Rü nüma ga Betachá rü nanangãxũ rü ñanagürũ choxũ: "Pa ãëxgacũx, chierũ guxũma ga yema cunegũwa nüxũ cudauxũ, rü curũ uanügũcax yixĩxgux. ²⁰⁻²¹Rü yema nüxũ cudauxũ ga nai ga máchanexũ rü tanexũ ga daxũguxũ ga naanewa ngutanũxũ ga yáxũanewa duũxũgũ nüxũ dauxũ ga meátũxũchixũ rü yemacax norũ gauxpechitacax natũũgu narũcho ga naexũgũ, rü werigũ rü nachacũũgũgu nixãxchiãũ. Rü norũ o rü namuxũchi, rü meama ningu nax guxũma nangóxũ, ²²rü yema nai ga taxũchixũ ga cunegũwa nüxũ cudauxũ, rü cuchiga nixĩ, Pa ãëxgacũx. Rü cuma i ñuxmax

rü cuporaxũchi rü ngẽma curũ ngẽmaxũgũ rü cunanutaquẽxe ñuxmata dauxũguxũ i naanewa nangu, rü ngẽmaäcũ guxũ i nachixũanegũmaxã icucuax. ²³Pa ãëxgacũx, rü yema to ga nüxũ cudauxũ ga yema cunegũwa, rü nüxũ cudau ga wũxi ga üünexũ ga daxũcüãx ga dauruxũ ixĩxũ ga daxũguxũ ga naanewa írũxĩxũ ga ñaxũ: 'iRü penatuxux ya yima nai rü nagu pechexgũ! iNatürũ ngẽma nachime rü naxchúmaxãgũ rü nüétama ngẽma waixũmũwa nangexmax! iRü fiẽru rü bróuchenaxcax ya cadénamaxã penangãxũ rü ngẽma naanearũ maxẽanewa penatáx nax cherena nagu ngxũcax! rü wũxigu naxũnagũmaxã maxẽ nangóóxũcax i 7 ya taunecũ', ñaxũ. ²⁴Rü yema cunegũwa nüxũ cudauxũ, Pa ãëxgacũx, rü cuchiga nixĩ. Rü ngẽmawa yimá Tupana ya guxãétiwa ngẽxmacũ cuxũ nanawex i ngẽma poxcu i cumaxã naxueguxũ. ²⁵Erũ cumax, Pa ãëxgacũx, rü taxũtáma duũxũgũtanũwa cungexma, rü naxũnagũtanũwa tá cumaxũ rü wocagürũxũ tá maxẽ cunangõx, rü cherena rü tá cuxũ niwaixẽxẽ. Rü ngẽmaäcũ tá cumaxũ i 7 ya taunecũ ñuxmatáta naxcax íquicuax nax texé yixĩxũ ya yimá namaxã icuáccũ i guxũma i ãëxgacũgũ i ñoma i naanewa ngẽxmagũxũ. Erũ nüma nixĩ i tũxũ yamucuchixũ ya yíxema nüma natũmawaxexe nax ãëxgacũ tixĩxũcax. ²⁶Rü yema daxũcüãxarũ ore nax yema nachime rü nachumaxã yéma waixũmũanewa yaxũgũxẽxũ rü ngẽma rü nüxũ nixu, Pa ãëxgacũx, nax wena táxarũ cuchixũanemaxã icucuáxũ i

ngëxguma nüxna cucuaxāchigu nax
nūma ya Tupana yixixũ ya guxāétüwa
ngëxmacü. ²⁷Rü ngëmacax, Pa
Āëxgacüx iirüxĩnü i ñaa chorü ucuxẽ rü
mea namaxā inacuax i duũxũgü! iRü
taxú i pecádu cuxüxũ rü ngëxmatama
yacuaxëxë nax cunaxüxũ i ngëma
chixexũ i cuāxëwa ínguxũ! iRü nagu
rũxĩnü nax nüxũ curüngũxëxũ i ngëma
duũxũgü i ngearü ngëmaxũāxgüxũ! Rü
bexmana ngëmaäcü ya Tupana i
taxütáma cuxna nanguxëëxũ i ngëma
chixexũ i cumaxā naxueguxũ”,
ñanagürü choxũ —ñanagürü ga
Nabucudonochó.

Yema nagu naxānegüxũ rü ningu

²⁸Rü guxũma ga yema āëxgacü ga
Nabucudonochómaxā ueguxũ rü ningu.
²⁹⁻³⁰Rü wüxi ga taunecü nawena ga
yema rü nüma ga āëxgacü rü
napataétügu ínixũāchixũ ga ñane ga
Babiróniawa, rü nügúmaxā ñanagürü:
“Dücax nax ñuxäcü nataxũ ya daa
Babirónia ga choma chorü cuaxmaxā
chaxüxüne nax nawa āëxgacü
chixixũcax, rü ngëmawa duũxũgü nüxũ
daugüxũcax nax cuax choxũ ngëxmaxũ”
ñanagürü. ³¹Rü yexguma
íyadexayanetama ga nüma ga āëxgacü
rü nüxũ naxĩnü ga wüxi ga naga ga
daxüwa ínaxüxũ ga ñaxũ: “iDücax,
irüxĩnü, Pa Āëxgacü Pa
Nabucudonochóx! Rü ngëma nax
āëxgacü quixixũ rü ñuxma rü ngëxma
nayacuax. ³²Rü duũxũgüna tá
quixũgachi rü naxünataniüwa tá
cumaxũ, rü wocagürüxũ tá maxëmaxā
cuxāwemü i 7 ya taunecü. Rü ngëmaäcü
tá quixĩ ñuxmatáta nüxna cucuaxāchi

nax Tupana yixixũ ya yimá nüxũ
nangexmacü i pora nax namaxā
inacuáxũ i guxũma i nachixũanegü i
ñoma i naanewa ngëxmagüxũ. Rü nüma
nixĩ i tüxũ yangucuchixëxũ nax
āëxgacü tixixũ ya yíxema nüma norü me
ixíxe”, ñanagürü. ³³Rü yexgumatama
ningu ga yema Tupana namaxā ueguxũ.
Rü nüma ga Nabucudonochó rü
naxāñāxë. Rü duũxũgüna nixũgachi rü
wocagürüxũ maxë nanangõx rü
cherenamaxā niwaxine. Rü nayáe rü
narüxü, rü ñoma dawüāxmürüxũ nixĩ,
rü napatü rü ñoma dawüpatürüxũ nixĩ.

Nabucudonochóçax nitaane

³⁴—Rü yexguma marü yanguxgu ga
guma 7 ga taunecü nax Tupana choxũ
poxcuxũ, rü choma ga Nabucudonochó
rü daxügu chadawenü rü nüxũ
chicuaxāchi nax chauxcax mea
yataanexũ nawa ga nax chaxāñāxëxũ.
Rü ñuxüchi mexũ nachigaxũ chixu ya
yimá Tupana ya guxāétüwa ngëxmacü
ya guxũguma maxücü. Rü ñaa
dexamaxā nüxũ chicuaxüxũ rü
ñachagürü: “Pa Tupanax, curü pora rü
taguma inayacuax rü cuma rü
guxũgutáma āëxgacü quixĩ. ³⁵Rü ngëma
duũxũgü i ñoma i naanewa maxëxũ rü
cupëxewa, Pa Tupanax, rü taxuxũma
nixĩgü. Rü cuma cunaxwaxëxũäcü
namaxā icucuax i daxüxgüxũ i naane rü
ñoma i naane. Rü tataxuma ya texé ya
curü poraxũ rüyexeráxe. Rü tataxuma
ya texé ya tüxũ nangexmaxe i pora nax
cuxna tacaxũ rü ‘tütüxcüü cunaxü i
ngëma cuxüxũ?’ ñagüxe. ³⁶Rü
yexgumatama chauāxëxũ chicuaxāchi
rü wenaxarü Tupana choxũ narüngüxëxë

rü chauchicacaxtama choxĩ
 natáeguxēxē nax āēxgacü chixĩxũ. Rü
 duũxũgũ rü chomaxā nataāxēgũ, rü
 noxrirũtama namaxā ichacuax rü
 chapora. Rü yema chorü ucuxēruũgũ rü
 chorü ngũxēēruũgũ rü chauxcax
 nayadaugũ nax wenaxarü
 chauchixũanearü āēxgacũxũ choxũ
 yangucuchixēēgũxũcax. Rü noxrirarü
 yexera pora choxũ nayexma. ³⁷Rü
 ngēmācax i ñuxmax i chomax i
 Nabucudonochó rü nüxũ chicuaxũxũ rü
 chanataxēxē ya yimá Tupana i
 daxũguxũ i naanewa āēxgacü ixĩcũ, erü
 guxũma i ngēma naxũxũ rü aixcũma
 name, rü nüxũ natauxcha nax tũxũ
 naxānēxēxũ ya yĩxema tũgũ írütaxe”
 —ñachagürü.

Ore ga ĩxtapũxgu ũmatũxũ

5 ¹Rü nüma ga Berchachá ga nüxi
 Babiróniaanecũāxaru āēxgacü
 ixĩcũ, rü nüxna naxu ga 1,000 ga
 āēxgacũgũ ga yema nachixũanecũāxgũ
 naxcax ga wũxi ga ōna ga taxũ. Rü
 yema chibũwa rü nüma ga āēxgacü rü
 yema nüxna naxuxũ rü porācũ bínu
 nayaxaxgũ. ²⁻³Rü yema bínumaxā nax
 nangāxũxũ ga āēxgacü ga Berchachá rü
 norü duũxũgũxũ namu nax
 yanũxũāxũcax ga yema naxpáxũgũ ga
 úirunaxcax rü diērumünaxcax ga nanatü
 ga Nabucudonochó Yerucharéũwa
 yexmane ga tupaucawa ne naxũ. Rü
 nayanuxũ ga yema naxpáxũgũ ga
 üünexũ rü nawa naxaxegũ ga āēxgacü
 rü naxmaxgũ rü naxũtaxũgũ rü guxũma
 ga yema chibũwa yéma ĩxũ. ⁴Rü
 guxũma ga yema yéma yexmagũxũ rü
 bínu nixaxgũ rü nüxũ nicuaxũxũgũ ga

norü tupanachicũnaxāgũ ga úirunaxcax,
 rü diērumünaxcax, rü bróũchenaxcax,
 rü fiērunaxcax, rü nainaxcax rü
 nutanaxcax ixĩgũxũ. ⁵⁻⁶Rü yexguma
 ĩnaxaxegũyane rü yema ucapuarü
 ĩxtapũx ga cómũxũwa nangox ga wũxi
 ga naxmēx ga omüema ĩxtapũxgu
 ĩnachixũwa iwüiacũxũne. Rü guma
 naxmēx ga yéma iwüiacũxũnēxũ
 nadaũxgu ga guma āēxgacü rü
 nabaĩxāchi rü nanachoxōchi rü norü
 muũmaxā niyoyoxũne. ⁷Rü ñuxũchi
 tagaācũ aita naxũ ga āēxgacü ga
 Berchachá, rü naxcax nangema ga yema
 norü ucuxēruũgũ ga ēxũguxũxũ
 cuaxgũxũ, rü yema cuax nüxũ yexmaxũ,
 rü yema Babiróniaanecũāxgũ ga
 woramacuriwa ngúexũ. Rü ñanagürü
 nüxũ: —Rü yĩxema nüxũ daumatũxe i
 ngēma ngēxma ũmatũxũ rü nüxũ ixuxe
 nax taxacũchiga yixĩxũ, rü naxchiru i
 daxrucharaxũgu tá tũxũ chicuxēxē, rü
 úirunaxcax ya cadēnamaxā tá tũxũ
 chaxũchagũ, rü tũma tá tixĩ i choweama
 i norü tomaepũxwa taxũxũ nax āēxgacü
 tixĩxũ —ñanagürü. ⁸Rü guxũma ga
 yema norü ucuxēruũgũ ga nüxũ
 icuaxũchixũ ga yéma yexmagũxũ rü
 nichocu nawa ga yema ucapu. Natürü
 taxuxũma ga yema yatũgũ ga nüxũ
 cuaxũchigũxũ rü nüxũ nacuaxgũ nax
 āēxgacũmaxā nüxũ yaxugũxũ nax
 taxacũchiga yixĩxũ ga yema yexma
 ũmatũxũ. ⁹Rü yexguma nüma ga
 āēxgacü ga Berchachá rü porācũ
 namuũ rü nanachoxōchi. Rü yema
 natanũxũ ga āēxgacũgũ rü tama nüxũ
 nacuaxgũ nax taxacü tá naxũgũxũ.
¹⁰Natürü ga naé rü yéma ĩña, yerü nüxũ
 ixĩnũ ga aita nax naxũxũ ga guma ngĩne

rü yema ãëxgacügü ga namaxã yexmagüxü. Rü yemacax yéma ixü rü ngīgürügü nüxü ga ngïne ga Berchachá: —iGuxüguma namaxü, Pa ãëxgacüx! iRü taxü i cuxoégaãxëxü rü taxü i cubajãxchixü! ¹¹Erü nua cuxmëxwa nangexma i wüxi i yatü ya Tupana ya Üünecüãxë nawa ngëxmaxü. Rü yexguma guma cunatü ya Nabucudonochó ãëxgacü ixixgu, rü yema yatü inanawëx nax tupanagürüxü aixcüma naãxëxü nacuáxü. Rü yemacax ga guma cunatü rü guxüma ga norü ucuxëruügueru nayaxixëxë. ¹²Rü nüma rü Danié nixí. Rü nüma ga guma cunatü rü Betachágu nanaxüéga. Rü ngëma yatü rü poraäcü cuax nüxü nangexma rü nüxü natauxcha nax nangoxëëãxü i wüxi i nanegü, rü nangoxëëãxü i taxacü i cúxü, rü namexëëãxü i taxü i guxchaxügü. iRü naxcax nangema ya yimá yatü ya Danié! Rü nüma tá nixí i cumaxã nüxü yaxuxü nax taxacüchiga yixixü i ngëma ngëxma ümatüxü! —ngīgürügü. ¹³Rü yexgumatama ãëxgacüpëxewa Daniéxü nagagü. Rü nüma ga ãëxgacü rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Cuma quixixü i Danié i Yudíu quixixü ga chaunatü ga Nabucudonochó Yudáanewa pexü ne gagüxü?

.....

¹⁶Rü nüxü chaxínüchiga rü cuma rü cuxü natauxcha nax cunangoxëëxü i wüxi i nanegü rü cunamexëëxü i taxü i guxchaxügü. Rü ngëxguma chi chaxcax nüxü cudaumatügu i ngëma ore i íxtapüxgu ümatüxü rü chomaxã nüxü quixuxgu nax taxacüchiga yixixü, rü choma rü naxchiru i

dauxracharaxügu tá cuxü chicuxëxë, rü úirunaxcax ya cadënamaxã tá cuxü chaxüchagü, rü cuma tá quixí i chautüüwa norü tomaepüxwa cuxixü nax ãëxgacü quixixü —ñanagürü. ¹⁷Rü yexguma ga nüma ga Danié rü nanangãxü rü ñanagürü: —Pa ãëxgacüx, tama chanaxwaxë i ngëma ãmaregü. iRü togüxümare naxuneta nax cumaxã ãëxgacüxü cupatawa nangexmaxücax! Natürü, Pa ãëxgacüx, rü tá cumaxã nüxü chixu i taxacüchiga yixixü i ngëma dexagü i íxtapüxgu ümatüxü. ¹⁸Rü nüma ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü, rü cunatü ga Nabucudonochóna nanaxã nax nüma ãëxgacü ga poracü rü cuax nüxü ngëxmacü nax yixixücax. ¹⁹Rü yema pora ga Tupana nüxna äxügagu rü guxüma ga ñanecüãxgü rü nachixüanecüãxgü naguxüraxüxü ga nagawa idexagüxü rü naga naxínüe rü nüxü namuüe. Rü naxmëxwa nayexma nax tüxü yamáxü rüëxna tüxü namaxëëxü ga guxema norü me ixixe. Rü tümáxe rü tüxü nataxëxë, rü toguxe rü tüxü naxãneexëxë. ²⁰Natürü yexguma nügü yacuaxüxügu rü taxüegama naxínügu, rü Tupana rü nüxna nanayaxu ga norü pora, rü ínanataxüchi ga ãëxgacü nax yixixü. ²¹Rü duüxügüna nixügachi rü yema norü ñnü rü naxünagüarü ñnü nixí. Rü naixnecücüãx ga búrugütanüwa namaxü. Rü wocagürüxü maxë nanangöx rü cherenamaxã niwaixine. Rü yemaacü nüxü nangupetü ñüxmata düxwa nüxna nacuaãchi nax yimá Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü nüxü ngëxmaxü i pora nax namaxã inacuáxü i guxüma i

ãẽxgacügü i ñoma i naanewa
ngẽxmagüxũ. Rü nũma rü ãẽxgacüxũ
tüxũ nixixẽxẽ ya yíxema nũma norü me
ixíxe nax ãẽxgacü tixixũcax. ²²Rü
cumax, Pa Berchacháx nax nachicüxü
quingucuchixü ga cunatü ga
Nabucudonochó, rü nüxü cucuax ga
yema nüxü ngupetüxũ. Natürü cuma rü
ta narüütama cugü quicuaxüxũ.

²³Dücax, Pa ãẽxgacüx, cuma rü Cori ya
Tupana ya daxüwa ngẽxmacügu
quidauxcüraxũ. Erü curü duũxügüxü
cuyanuxüxẽxẽ i ngẽma naxpáxügü ga
Tupanapataarü ixixũ. Rü ngẽma nüxna
cuxuxümaxã wüxigu ngẽma
naxpáxügüwa peyaxaxü ga bínu, rü
nüxü picuaxüxügü i ngẽma perü
tupanachicünaxägü i úirunaxcax, rü
diêrumünaxcax, rü bróuchenaxcax, rü
fiêrunaxcax, rü nainaxcax rü
nutanaxcax i ngearü maxüáxũ, rü tama
tüxü dauxü, rü tama tüxü ñnúxü rü
taxuxüma cuáxũ. Natürü tama nüxü
quicuaxüxũ ya yimá Tupana ya
naxmẽxwa nangexmacü i curü maxü rü
namaxã icuácü i guxüma i taxacü
icuxüxũ. ²⁴Rü ngẽmacax nixí i nũma ya
Tupana i cuxcax nangoxẽxẽxũ ya yima
naxmẽx i íxtapüxgu naxümatüine i
ngẽma dexagü. ²⁵Rü ñaagü nixí i ngẽma
dexagü: MÉNE rü MÉNE rü TEKÉL rü
PÁRSIN. ²⁶Rü ngẽma dexagü rü
ñaxüchiga nixí: MÉNE: Tupana rü marü
nayaxugü nax ñuxre i ngunexü tá
ãẽxgacü quixixũ, Pa ãẽxgacüx, rü marü
nüxü naxuneta i ngẽma ngunexü i tá
nagu cuyuxü. ²⁷TEKÉL: Pa ãẽxgacü, rü
Tupana rü norü ngugüruüwa cuxü
inangu, rü ngẽma curü chixexü rü
mexüxũ narüyamae. ²⁸PÁRSIN: Rü

ngẽma cuchixüane, Pa ãẽxgacüx, rü
marü niyaxuye rü tá Médiaanecüãxgüna
rü Pérchiaanecüãxgüna nanaxã
—ñanagürü ga Danié. ²⁹Rü
yexgumatama ga nũma ga ãẽxgacü ga
Berchachá rü norü duũxügüxü namu
nax Daniéxü dauxracharaxü ga
naxchirugu yacuxẽẽgüaxüçax, rü wüxi
ga cadéna ga úirunaxcaxmaxã
naxüchagügüaxüçax. Rü guxãmaama
nüxü nixu nax nũma ya Danié yixixũ ga
norü tomaepüxwa naxüxü nax ãẽxgacü
yixixũ. ³⁰Rü yema chütaxügu nixí ga
yamãxgüaxü ga Berchachá (ga
Babiróniaanecüãx) ga Cadéguüarü
ãẽxgacü ixicü. ³¹Rü Darü ga
Médiaanecüãxgüarü ãẽxgacü rü
Berchacháchicüxü nixücu nax ãẽxgacü
yixixüçax. Rü nũma ga Darü rü 62 ga
taunecü nüxü nayexma ga yexguma.

Aigü ga leóütanügu nitaxcuchi ga Danié

6 ¹Rü nũma ga ãẽxgacü ga Darü rü
nüxü naxuneta ga 120 ga
ãẽxgacügü nax norü ngüxẽêruügü
yixigüxüçax, rü wüxichigü ga yema
nachixüanearü ñanegümaxã
inacuaxgüxüçax. ²Rü yema 120 ga
ãẽxgacügüétüwa nüxü naxuneta ga
tomaepüx ga naerugü nax nüxü
yadaugüxüçax ga wüxichigü ga yema
ñanegüarü ãẽxgacügüarü puracü, rü
yemaacü ga nũma ga Darü rü
taxuxüma ga guxchaxü nüxü
yexmaxüçax. Rü wüxi ga yema
tomaepüx ga naerugü rü Danié nixí. ³Rü
nũma rü guxüma ga yema togü ga
ãẽxgacügüarü yexera nüxü nacuaxüchi.
Rü yemacax ga nũma ga ãẽxgacü rü
nagu narüxĩnü nax namücüxü nüxü

naxunetaxũ nax yema
 Babiróniaanemaxã inacuáxũcax. ⁴Rũ
 yemacax ga yema togũ ga ãëxgacũgũ rũ
 naxcax nadaugũ ga wũxi ga guxchaxũ
 nax yemaacũ Darĩupexewa Daniéxũ
 ínaxuaxũgũxũcax. Natürũ nũma ga
 Danié rũ wũxi ga yatũ ga aixcũma mecũ
 nixĩ, rũ taxuxũma ga chixexũ nawa
 ínayangaugũ. ⁵Natürũ nũmagũ ga yema
 ãëxgacũgũ rũ nagu narũxĩnũe nax
 ñuxãcũ Daniéxũ chixexũgu
 nanguxẽëgũxũ rũ yemacax dũxwa
 ñanagürũgũ: —Taxucürũwa taxacürũ
 chixexũgu tananguxẽë i Danié. Natürũ
 ngẽma naxcax tá ínaxuaxũxũ nixĩ nax
 noxrũtama Tupanaguama naxĩnũxũ rũ
 ngẽmacaxicatama tũxũ natauxcha
 —ñanagürũgũ. ⁶Rũ yemaacũ ga yema
 120 ga ãëxgacũgũ rũ naétũ ga yema
 taxre ga Daniémũcũgũ rũ nũgũmaxã
 ínaxũgagũ ga ãëxgacũ ga Darĩumaxã
 nax yanadexagũxũcax. Rũ yexguma
 marũ napexewa nangugũgu rũ
 ñanagürũgũ nũxũ: —iGuxũguma
 namaxũ, Pa ãëxgacũ! ⁷Rũ guxũma i
 toma i ãëxgacũgũ i cutũũwa namaxã
 icuaxgũe i ñaa nachixũane rũ
 tangutaquexegũ. Rũ ngẽma
 ngutaquexewa nagu tarũxĩnũe nax
 cumax, Pa ãëxgacũx, rũ cunaxunagũxũ i
 wũxi i mu nax ngẽmaãcũ 30 i
 ngunexũgu nachuxuxũ nax texé
 taxacürũ tupanana rüexna yatũna
 ngũxẽëcax tacaxũ rũ cunaxicatama
 name nax tacaxũ. Rũ texé ya tama naga
 ñnũxe i ngẽma mu rũ tá aigũ ya
 leóũtanũgu titaxcuchi. ⁸Rũ ngẽmacax,
 Pa ãëxgacũx, ega cuxũ namexgu i
 ngẽma mu rũ inagu cugũ nawüéga nax
 ngẽmaãcũ taxúema naxũchicũxũcax!

Erũ ngëxguma cumax, Pa ãëxgacũx,
 cuxunagũgu rũ taxucürũwa texé
 itayanaxoxẽë erũ ngẽmaãcũ nixĩ i nũxũ
 yaxuxũ i tórũ mugũ i yixema i
 Médiaanecũãxgũ rũ Pérchiaanecũãxgũ
 —ñanagürũgũ. ⁹Rũ nũma ga ãëxgacũ ga
 Darĩu rũ nagu nũgũ nawüéga ga yema
 mugũpane. ¹⁰Rũ yexguma Danié nũxũ
 cuaxgu nax nũmax ga ãëxgacũ rũ marũ
 nũgũ nagu nawüégaxũ ga yema mu, rũ
 napatawa naxũ rũ nayawãxna ga norũ
 ucapuarũ iãxgũ ga Yerucharẽũ
 íyexmaxũwaama ügũxũ. Rũ wũxichigũ
 ga ngunexũgu rũ tomaepũxcũna
 ínacaxápũxũ nax Tupanana moxẽ
 naxãxũcax rũ namaxã yadexaxũcax
 aixrũgumariũũtama. ¹¹Rũ yexguma
 yema yatũgũ ga ínaxuaxũgũxũ nũxũ
 cuaxgũgu rũ Daniéchiũgu nachocu rũ
 yexma nũxũ ínayangaugũ ga nax
 ínayumũxẽxũ rũ Tupanaxũ
 íyacuaxũxũ. ¹²Rũ yexgumatama norũ
 ãëxgacũ ga Darĩuxũtawã naxĩ nax
 namaxã yanadexagũxũcax nachiga ga
 yema mu. Rũ ñanagürũgũ nũxũ: —Pa
 ãëxgacũx, cuma rũ marũ cunaxunagũ i
 wũxi i mu i nawa nũxũ quixuxũ rũ texé
 ya ñaa 30 i ngunexũgũgu naxũamaxe
 nax tũmaarũ tupanaarũ ngũxẽëcax
 ítacaamaxũ rüexna ngexürũxũmare i
 yatũna tacaxũ rũ tama i cuxna, Pa
 ãëxgacũx, rũ tá aigũ ya leóũtanũgu
 titaxcuchi. ¿Rũ tama ëxna i ngẽma ñaxũ
 yixĩxũ i ngẽma mu? —ñanagürũgũ. Rũ
 nũma ga ãëxgacũ rũ nanangãxũ rũ
 ñanagürũ: —Ngemãacũ ngẽma ñaxũ
 nixĩ. Rũ ngẽma mu rũ nanaxwaxe nax
 yanguxũ erũ yixema i Médiaanecũãxgũ
 rũ Pérchiaanecũãxgũ rũ taxuacũma texé
 tayanaxoxẽë i tórũ mugũ —ñanagürũ.

¹³Rü yexguma ga nûmagü rü ñanagürügü: —Ngêma Danié i Yudíu ga ãëxgacü ga Nabucudonochó nua gaxü rü tama cuga naxínü, Pa ãëxgacüx, rü tama naga naxínü i ngêma mu i cuxunagüxü. Rü toma rü marü nüxü tadau nax tomaepüxcüna nayumüxéxü i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürügü.

¹⁴Rü yemaxü naxínügu ga ãëxgacü rü poraäcü nangechaü rü naguxüraxüäcü naxcax nadautaax nax ñuxäcü Daniéxü ínganguxuchixëëxü ñuxmata yanaxücumare ga üaxcü.

¹⁵Natürü ga yema yatügü ga Daniéxü íxuaxügüxü rü wenaxarü ãëxgacüxütawa naxí rü ñanagürügü nüxü: —Pa ãëxgacüx, cuma nüxü cucuax nax ñuxäcü nax yixüxü i tórü mugü i yixema Médiaanecüãxgü rü Pérchiaanecüãxgü rü guxüma i mugü i ãëxgacü nagu nügü wüégaxü rü marü taxucürüwama texé itayanaxoxëxë —ñanagürügü.

¹⁶Rü yexguma ga nûma ga ãëxgacü rü norü duüxügüxü namu nax Daniéxü yagagüxüçax rü aigü ga leóütanügu yatäxcuchigüäxü. Rü nûma ga ãëxgacü rü ñanagürü Daniéxü: —iYimá curü Tupana ya aixcümama naxcax cumaxücü cuxü ípoxü! —ñanagürü.

¹⁷Rü nûma ga Danié rü aigü ga leóütanügu nayataxcuchigü rü wüxi ga nutamaxä nanangüxtaügü. Rü nûma ga ãëxgacü rü norü ánera yexma ngíxü naxü cuaxruxü nax aixcüma marü yanguxü ga yema mu.

¹⁸Rü yemawena rü nûma ga ãëxgacü rü napatawa naxü rü tama nachibüäcüma nayape. Rü yema aixrügumaäcü naxüxü ga norü taãxë rü marü tama nanaxü. Rü naétü ga yema chütaxü rü tama yéma

napexchaü.

¹⁹Rü yexguma noxritama yangunegu ga moxüäcü rü ínarüda rü paxa yema ai ímugüxüwa naxü.

²⁰Rü yexguma nûma ga ãëxgacü marü ngaicamána nanguxgu rü nangechaügaäcü Daniéna naca rü ñanagürü: —iPa Danié ya Tupana ya Maxücüarü Duüxüx, rü yimá curü Tupana ya aixcümama naxcax cumaxücü rü marü cuxü ínapoxüxü natanüwa i ngêma aigü ya leóügü? —ñanagürü.

²¹Rü nûma ga Danié nanangäxü rü ñanagürü: —iGuxüguma namaxü, Pa ãëxgacüx!

²²Rü yimá chorü Tupana rü nua nanamu i wüxi i norü orearü ngeruxü i daxücüax. Rü ngêma nixí i yachotaaxgüxü i ñaa aigü ya leóügü nax tama choxü nangöxgüxüçax. Erü nûma ya Tupana rü nüxü nacuax nax taxuxüma i chixexü cumaxä chaxüxü, Pa ãëxgacüx —ñanagürü.

²³Rü yexguma ga nûma ga ãëxgacü rü poraäcü nataãxë rü norü duüxügüxü namu nax Daniéxü ínamuxüchigüxüçax aigü ga leóütanüwa. Rü yexguma marü ínganguxuchigu ga Danié, rü nüxü nadaugü ga taxuwama nax napíxü yerü aixcümama norü Tupanaaxü nayaxö.

²⁴Rü yemawena ga nûma ga ãëxgacü rü norü duüxügüxü namu nax yéma nagagüaxüçax ga yema yatügü ga Daniéxü íxuaxügüxü. Rü wüxigu naxmaxgümaxä rü naxacügümaxä leóütanügu nanawocu. Rü taütama mea nangucuyane rü nûma ga leóügü rü marü naxcax nibuxmü, rü nüxna nayuxgü rü nagu nawagüe.

²⁵Rü yexguma ga nûma ga ãëxgacü ga Darfú rü wüxi ga popera naxümatü naxcax ga guxüma ga nachixüanecüãxgü rü ngêma

to ga nagawa idexagũxũ ga duũxũgũ.
 Rũ yema poperawa rũ nũma ga ãẽxgacũ
 rũ ñanagũrũ: “Rũ chanaxwaxe nax
 petaãxẽgũxũ rũ pegũ pengechaũgũxũ.
 26Rũ pemaxã nũxũ chixu rũ pexũ chamu
 rũ guxũma i ñaa naane i chomax
 namaxã ichacuáxũwa rũ chanaxwaxe i
 nũxũ pengechaũ rũ nũxũ picuaxũxũgũ
 ya yimá Daniéarũ Tupana. Erũ yimá
 Tupana rũ maxũcũ nixĩ, rũ guxũguma
 nangexmaecha. Rũ ngẽma nũma nax
 ãẽxgacũ yixĩxũ rũ taguma inarũxo, rũ
 ngẽma norũ pora rũ taguma inayagux.
 27Nũma rũ tórũ poxũruxũ nixĩ, rũ tórũ
 ngxũxẽeruxũ nixĩ. Rũ nũma inanawex i
 cuaxruũgũ i mexũ i daxũguxũ i
 naanewa rũ ñoma i naanewa. Rũ nũma
 nixĩ ga Daniéxũ ínapoxũxũ natanũwa ga
 leóũgũ”, ñanagũrũ. 28Rũ nũma ga Danié
 rũ ãẽxgacũ ga Darfuarũ ngũxẽeruxũ nixĩ
 rũ yexgumarũxũ ta Pérchiaanearũ
 ãẽxgacũ ga Chĩruarũ ngũxẽeruxũ nixĩ.

Danié rũ natanũxũgũcax nayumũxẽ

9 1—Rũ nũma ga Darũ ga Achuéru
 nane ga Médiaanecũxũ rũ ãẽxgacũ
 nixĩ ga Babiróniaanewa. 2Rũ guma
 taunecũ ga nagu yangucuchicũgu ga
 Darũ rũ choma ga Danié rũ nawa
 íchangux ga yema popera ga orearũ
 uruxũ ga Yeremía ùmatũxũ. Rũ yema
 ore ga nawa changũxũ rũ nũxũ nixu nax
 70 ya taunecũ tá ninge nax chixexũwa
 nangexmaechaxũ ya Yerucharéũ, yerũ
 yemaacũ nixĩ ga Cori ya Tupana
 Yeremíamaxã nũxũ yaxuxũ. 3Rũ
 yemaçax chayumũxẽ rũ Cori ya
 Tupanana chaca nax toxũ
 ínanguxũxẽẽxũcax naxmexwa i torũ

uanũgũ rũ wena torũ naanewa toxũ
 nawoeguxẽẽxũcax. Rũ yemaacũ tama
 chachibũacũma chayumũxẽ rũ témũxũ
 ga naxchirugu chicux rũ
 taniacatexewa charũto. 4Rũ yema
 chorũ yumũxẽwa rũ Tupanamaxã nũxũ
 chixu ga chorũ pecádugũ rũ
 chautanũxũgiarũ pecádugũ rũ
 ñachagũrũ: “Pa Cori Pa Tupanax, cuma
 rũ guxãétiwa cungexma rũ cuporaxũchi
 rũ guxũguma cuyanguxẽxẽ i curũ
 unetagũ. Rũ ngẽmawa tũxũ cunawex
 nax tũxũ cungechaũxũ ya yĩxema
 aixcũma cuga ñnũxe rũ nagu maxẽxe i
 curũ mugũ. 5Rũ toma rũ poraãcũ
 pecádu cupexewa taxũe rũ chixexũ
 taxũe. Rũ tamaxẽmare rũ tama cugu
 tarũxĩnũe. Rũ nũxũ tarũxoe i curũ mugũ
 rũ curũ ucuxẽgũ. 6Rũ guma curũ orearũ
 uruũgũ ga nawa quidexacũ namaxã ga
 torũ ãẽxgacũgũ rũ torũ oxigũ, rũ
 guxũma i tomox i Iraétanũxũgũ, rũ tama
 naga taxĩnũechaũ ga yexguma tomoxã
 nũxũ yaxugũegu ga curũ ore. 7Rũ
 cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rũ
 aixcũmacũ quixĩ. Rũ ngẽmacax poraãcũ
 cupexewa taxãnee i toma i
 Yerucharéũcũãxgũ, rũ ngẽma togũ i
 totanũxũ i Iraétanũxũgũ i ngaicamawa
 rũ yáxũwa to i nachixũanegu
 cuwoonexũ nagagu nax tama cuga
 naxĩnũexũ. 8Rũ ñuxma i tomox, Pa Cori
 Pa Tupanax, rũ naxrũũtama i ngẽma
 torũ ãẽxgacũgũ rũ torũ oxigũ rũ taxãnee
 erũ cupexewa chixexũ taxũgũ. 9Natĩrũ i
 cumax, Pa Torũ Tupanax, rũ woetama
 cucũma nixĩ nax cumecũmaxũ rũ toxũ
 nũxũ curũngũmaxũ i torũ chixexũ. Rũ
 ngẽmacax cupexewa tangugũ erũ toma
 rũ poraãcũ chixexũ taxũ. 10Rũ tama

cuga taxĩnũe rĩ nũxũ tacugũe ga curĩ mugũ ga curĩ duũxũgũ ga orearĩ uruũgũwa tomaxã nũxũ quixuxũ. ¹¹Rũ guxũma i chautanũxũ i Iraétanũxũgũ rĩ tama naga naxĩnũe i curĩ mugũ. Rũ cuxna nixĩgachi rĩ tama naga naxĩnũe i curĩ ucuxẽgũ. Rũ yemaçax ga yema poxcu ga curĩ duũ ga Moichéwa nũxũ quixuxũ rĩ togu nangu. ¹²Rũ yema nax toxçax núma cunamuxũ ga yema taxũ ga guxchaxũ rĩ yemamaxã cuyanguxẽxẽ ga yema poxcu ga tomaxã rĩ torĩ ãẽxgacũgũmaxã cuxueguxũ, yerũ yema poxcu ga Yerucharéũna cunguxẽẽxũ, rĩ taguma yemaacũ cunapoxcu ga to ga ãane. ¹³Rũ guxũma ga yema chixexũ rĩ toxna nangu yematama Moiché ũmatũxũ ga mugũwa nũxũ ixuxũrũxũ. Natĩrũ ga toma rĩ tama cuxçax tadaugũ, Pa Cori Pa Torĩ Tupanax. Rũ tama nũxũ tarĩxoe ga yema torĩ chixexũgũ, rĩ tama nagu tamaxẽ ga curĩ ore i aixcũma ixĩxũ. ¹⁴Rũ yemaçax, Pa Cori Pa Tupanax, rĩ toxçax ícunanguxẽxẽ ga yema taxũ ga guxchaxũ ga cumatama tomaxã cuxueguxũ. Erũ cuma rĩ aixcũma cuyanguxẽxẽ i ngẽma nũxũ quixuxũ. Natĩrũ i toma rĩ tama cuxũ itarĩxĩnũeçax. ¹⁵Natĩrũ ga cumax, Pa Cori Pa Torĩ Tupanax, rĩ nũxcũma ícunawex ga yema taxũ ga curĩ pora ga yexguma Equítuanewa ícunguxũxẽẽgu ga curĩ duũxũgũ. Rũ yemaacũ cugũ cutachigaxẽxẽ ñuxmata ñoma i ngunexũwa nangu. Natĩrũ ga toma rĩ poraãcũ cupexewa chixexũ taxũ. ¹⁶Pa Cori Pa Tupanax, nũxũ tacuax rĩ cuma rĩ cumecũmaxũchi. Rũ ngẽmacax cuxna taca nax namaxã icurũngũxmũxũçax ya

yima ãane ya Yerucharéũcũxũgũ. Erũ yima ãane rĩ cuxrũ nixĩ, rĩ ngẽma nangexma ya curĩ maxpũne ya ũunene. Rũ ñuxma rĩ guxũma i ngẽma togũ i nachixũanecũxũgũ i duũxũgũ rĩ nũxũ nacugũe i ngẽma curĩ duũxũgũ rĩ yima Yerucharéũ, nagagu i ngẽma chixexũgũ i toma taxũgũxũ rĩ torĩ oxigũ ũgũxũ. ¹⁷Pa Torĩ Tupanax irũ chomax nax curĩ duũxũ chixĩxũ, rĩ nũxũ naxĩnũ i chorũ yumũxẽ i nawa cuxũ chacaaxũxũ! IRũ cuégagagu nũxũ nangechaũãcũma nũxũ nadau nax ñuxãcũ wũxi i taxũ i ngechaũ yixĩxũ nax nachixexũ ya yima cupata! ¹⁸Pa Chorũ Tupanax itoxũ nayaxu rĩ choxũ nũxũ naxĩnũ i ñaa chorũ yumũxẽ erũ curĩ duũxũ chixĩ! IRũ mea nangugũ i ngẽma torĩ guxchaxũgũ rĩ ngẽma norũ chixexũ ya yima ãane ya Yerucharéũ ya cuxrũ ixĩxũne! Rũ tama taxacũrũ mexũ i cupexewa taxũxũgagu nixĩ i cuxũ tacaxaxũxũ, natĩrũ cuxna taca erũ cuma rĩ cuxũ nangexma i taxũma i curĩ ngechaũ i toxçax. ¹⁹Pa Corix irũ toxũ naxĩnũ rĩ toxũ nũxũ irũngũma i torĩ chixexũ rĩ toxũ rũngũxẽxẽ! IRũ paxa toxũ nangaxũ, Pa Corix! Erũ cuxrũtama ngũchaũ nixĩ i ngẽma rĩ cuma rĩ nũxũ cungechaũ ya yima curĩ ãane ya Yerucharéũ rĩ ngẽma curĩ duũxũgũ”, ñachagũrũ.

**Tupana namaxã nũxũ nixu
ga yema 70 ga yũxũgũchiga**

²⁰Rũ choma rĩ íchayadaxẽxẽ ga nax chayumũxẽxũ rĩ Tupanamaxã nũxũ chixuxũ ga chorũ chixexũgũ rĩ chautanũxũ ya Iraétanũxũgũarũ chixexũgũ. Rũ Cori ya Tupanaxũ chacaaxũ naxçax ya yima norũ ãane

ya Yerucharéü ya norü maxpúne ya üünenewa ngexmane. ²¹Rü yexguma íchayumüxëyane rü chauxcax nangox ga Tupanaarü orearü ngeruxü ya dauxücüâx ga Gábi ga üpa chauxcax ngócü ga yexguma Tupana taxacüxü choxü nadauxëëgu. Rü yagoeácüma yema íchayexmaxüwa nangu. Rü yema ora ga yáuanecü nagu Tupanacax chayaguxchaüxü ga âmaregügu nixí ga chauxütawa nanguxü. ²²Rü ñanagürü choxü: “Pa Daniéx, nua chaxü i ñuxmax nax cuxü nuxü chayacuaxëëxüçax ga yema Tupana nagu rüxinüxü. ²³Rü yexguma noxritama icunaxügügu ga nax cuyumüxëxü rü Tupana rü marü cuxü nangäxü. Rü ngëmacax i chomax rü nua chaxü nax cumaxä nüxü chayarüxuxüçax nax marü cuxü nangäxüxü, erü nüma ya Tupana rü poraäcü cuxü nangechaü. Rü ñuxma rü imea irüxinü i ngëma tá cumaxä nüxü chixuxü nachiga ga yema nüxü cudauxü ga yexguma taxacü ga ëxüguxü cuxü nadauxëëgu! ²⁴Rü 70 i yüxügü ngupetüguwena rü yima curü ñane ya Yerucharéü rü ngëma curü duüxügü i Iraétanüxügü rü düxwa tá Tupanaga naxinüe, rü Tupana tá nüxü inanaxoxëxë i ngëma norü chixexügü, rü tá nüxü nüxü inarüngüma i ngëma norü chixexü ga noxri naxügüxü. Rü tá ningucuchi ya yimá Üüneü ya aixcüma mecü nax guxüguma norü duüxügümaxä meama inacüxüçax rü ngëmaäcü yanguxü ga yema Tupana cuxü dauxëëxü” —ñanagürü choxü.

.....

**Taxtü ga Tígricutüwa Tupana Daniéxü
nüxü nadauxëxë i taxacü tá nax
ngupetüxü**

10 ¹—Rü guma norü tomaepüx ga taunecü äëxgacü yixígu ga Chíru ga Pérchiaanecüâx, rü choma ga Danié ga Betachámaxä choxü naxugüe rü Tupana choxü nüxü nadauxëxë i taxacü tá ngupetüxü. Natürü yema nüxü chadauxü rü poraäcü naguxchaxüchi nax nüxü icuáxü nax taxacüchiga yixíxü. Natürü ga choma rü meama chanangugü nax taxacüchiga yixíxü rü yemaacü nüxü chacuaxama ga yema nüxü chadauxü. ²Rü yexguma yemaxü chadauxgu rü choma ga Danié rü tomaepüx ga yüxü poraäcü changechaü. ³Rü tama chanangöx ga maixcuraxü, rü tama chanangöx ga namachi, rü tama chayaxaxü ga bínu, rü tama chaugü chamexëxë ñuxmata yema tomaepüx ga yüxü ngupetügu. ⁴Rü wüxi ga ngunexü meama guma taunecüari nüxíraxü ga tauemacü (abril)arü 24 ga ngunexügu, rü taxtü ga Tígricutüwa chayexma. ⁵Rü ngürüächü nüxü chadau ga wüxi ga yatü ga línuchimaxä äxchiruxü rü úirumaxä goyexüáxü. ⁶Rü yema naxüne rü ñoma nuta ya topächürüxü niyauxracüxü, rü yema nachíwe rü ñoma baixbeanexürüxü nixí. Rü guma naxetügü rü ñoma üxüemagürüxü nixí, rü guma nachacüügü rü nacetügü rü ñoma bróuche iyauxracüüxürüxü nixí. Rü yema naga rü ñoma muxü i duüxügü idexagüxürüxü nixí. ⁷Rü chaxicatama nixí ga nüxü chadauxü ga yema Tupana chauxcax ngoxëëxü. Rü

yema togü ga chomücügü rü taxuxüma nadaugü, yerü norü muümaxã nibuxmü rü nicuxgü. ⁸Rü yemaacü chaxicatama yéma chayexma ga yexguma yemaxü chadauxgu. Rü chabaixächiãxê rü chanachoxôchi rü chaturaxüne. ⁹Rü yexguma nagaxü chaxînügu ga nax yadexaxü, rü chiyuâchi rü ichayangu. ¹⁰Natürü wüxi ga naxmex rü choxna natüxie rü choxü nangenagü ñuxmata choxmexmaxã rü chauápüxümaxã ichachuxenü. ¹¹Rü ñuxüchi ñanagürü choxü: “Pa Daniéx, Tupana rü cuxü nangechaü. iRü mea irüxînü i ngêma tá cumaxã nüxü chixuxü! iRü inachi! Erü choxü nixi i cuxütawa namuxü ya Tupana”, ñanagürü. Rü yexguma yagüegagu nax yadexaxü rü choma rü chiduxruxácüma ichachi. ¹²Rü yexguma ga nüma rü ñanagürü: “iTaxü i choxü cumuüxü, Pa Daniéx! Yerü yema ngunexü ga nagu nüxü cucuáxchaüxü ga yema Tupana nagu rüxînüxü rü napexewa cugü ícurüxíra, rü nüma rü cuxü nüxü naxînü ga curü yumüxêgü. Rü ngêmacax nua cuxütawa chaxü. ¹³Natürü ngêma naãxê i chixexü i Pérchiaanecüãxarü ãëxgacümaxã icuáxü rü 21 ga ngunexü rü choxü nanaguxchaxêxê. Natürü nüma ya Miguére i ãëxgacü i tacü ixü i daxüciüãxtanüwa rü nua naxü rü choxü narüngüxêxê. Yerü ga choma ga noxri rü chaxicatama chaugümaxã chawüxicax natanüwa ga yema Pérchiaanecüãxarü

ãëxgacügü. ¹⁴Rü ngêmacax i ñuxma rü nua chaxü nax cumaxã nuxü chayarüxuxüçax i ngêma tá ngupetüxü i yixcüra namaxã i cutanüxü i Iraétanüxügü. Rü yema nüxü cudauxü ga yexguma Tupana cuxçax nangoxêëgu, rü ngêma tá yixcüra cutanüxümaxã ngupetüxüchiga nixi” —ñanagürü choxü.

.....

Nawa tá nangu nax ínanguxü i taxü i guxchaxügü

12 ¹—Rü ñanagürüama: “Rü ngêxguma ngêma taxü i guxchaxügü ínguxgu, rü nüma ya Miguére ya dauxüciüãxarü ãëxgacü ya Tupanaarü duüxügüna daucü, rü tá nangox. Rü ngêma ngunexügu rü tá nangexma i taxü i guxchaxügü i taguma ñuxgu nüxü idauxü. Natürü ngêxguma ngêma nanguxgu rü guxüma i ngêma Tupanaarü duüxügü i norü poperagu ümatüégaxü rü tá namaxê naétüwa i ngêma guxchaxügü. ²Rü guxüma i marü yuexü rü tá ínarüdagü. Rü tümáxe rü maxü i taguma gúxüçax tá ítarüda, rü toguëgü rü ãnecax rü poxcuçax tá ítarüdagü. ³Rü ngêma duüxügü i cuçax nüxü ngêxmaxü rü muxema mexüwa tüxü gagüxü, rü ñoma üaxcürüxü tá inabaixgü rü ñoma woramacurígürüxü tá ngêma nanaigüecha” —ñanagürü choxü.

.....